

Raport BNR: Dinamica activitatii economice nu este sustenabila la o cota foarte înalta în anii urmatori

Dinamica activitatii economice nu este sustenabila la o cota foarte înalta în anii urmatori având în vedere deficitele externe, chiar daca absorbtia fondurilor europene va fi intensa - inclusiv prin Planul National de Redresare si Rezilienta (PNRR), potrivit raportului de analiza a convergentei "România - Zona Euro, Monitor", publicat pe site-ul Bancii Nationale a României.

"O revenire economica viguroasa are loc în Europa, în economiile dezvoltate, în multe regiuni ale globului. În economia româneasca, revenirea, în privinta dinamicii PIB, trece dincolo de numeroase prognoze. Fondul Monetar International (FMI) (2021) vorbeste, în cea mai recenta estimare, de 7% crestere a Produsului Intern Brut (PIB). În România în acest an, Banca Mondiala (BM) (2021) este apropiata de aceasta prognoza. Date mai recente disponibile sugereaza o crestere chiar mai înalta. Se pare ca am subestimat rezilienta economiei autohtone în perioada foarte critica din anul 2020, diversitatea ei sectoriala binefacatoare. Aceasta constatare nu anuleaza însa faptul ca pandemia si ceea ce s-a întâmplat în 2020 în economie si societate lasa urme adânci, ca revenirea PIB la nivelul pre-pandemie nu echivaleaza cu disparitia ranilor economice si sociale", se spune în raport.

Conform sursei citate, o recolta agricola buna în acest an ajuta redresarea economica interna. Se poate constata o închidere a deviatiei PIB (output gap) în prima parte a acestui an. Cresterea probabila semnificativa a deficitului de cont curent, la peste 6% din PIB în acest an, si presiuni inflationiste rezultate din rebound-ul puternic, rigiditati generate de perturbatii în lanturile de aprovizionare, cresterea preturilor la produse de baza si liberalizarea tarifelor la energie (în România) întregesc tabloul economic.

"Este de notat ca, un context economic european în puternica ameliorare, un rebound economic solid în UE, ajuta economia noastra. Însa, dinamica activitatii economice nu este sustenabila la o cota foarte înalta (crestere reala a PIB de peste 7%) în anii urmatori având în vedere deficitele externe, chiar daca absorbtia fondurilor europene va fi intensa - inclusiv prin Planul National de Redresare si Rezilienta (PNRR). Perspectiva economica pe termen mediu obliga la atentie speciala pentru necesara consolidare bugetara, adesea amintita în editii ale acestui Raport. Aceasta consolidare, ce reclama aducerea deficitului bugetar (cash si SEC/ESA) la în jur de 3% din PIB în 2024, nu va fi un proces usor având în vedere dimensiunea deficitului structural ce era de peste 5% din PIB la finele lui 2019 - cel mai mare în Uniunea Europeana (UE), asa cum era si deficitul primar al bugetului public", se arata în raport.

Potrivit documentului, este important ca, în acest an, executia bugetara sa fie cât mai aproape de cea programata, adica un deficit cash în jur de 7% si unul ESA de circa 8% din PIB. Daca se vor înregistra câstiguri aditionale pe partea de venituri fiscale/bugetare, acestea trebuie sa fie folosite pentru consolidare (desigur, în afara de resurse dedicate luptei contra pandemiei). Deja datoria publica a atins pragul de circa 50 la suta din PIB. Conform documentului, este esential ca, în anii ce vin, aceasta datorie, chiar daca va mai creste, sa se stabilizeze (finantele publice sa fie sustenabile), iar acest deziderat depinde esentialmente de consolidarea bugetara - care, la rândul ei, depinde de un pas ferm de ajustare medie anuala a deficitului bugetar de 1,5% din PIB, o reducere cumulata a deficitului de circa 6% din PIB, în intervalul 2021-2024.

Este de mentionat ca România este sub incidenta Procedurii de Deficit Excesiv (PDE), chiar daca regulile vor fi reactivate numai din 2023.

"Referitor la pandemie, stirea buna este ca vaccinurile actioneaza cu eficacitate oriunde sunt aplicate pe scara larga. Este tot mai clar ca singura arma eficace pentru a anula virulenta acestui dusman este vaccinarea. Asa cum spun înalti oficiali europeni si americani, ai Organizatiei Mondiale a Sanatatii (OMS), cea mai buna investitie pe

termen imediat si mediu pentru economie si societate este vaccinarea. Iar aceasta realitate obliga si autoritatile de la noi, pe noi toti, sa impulsionez procesul de vaccinare, pentru a reusi în stapânirea pandemiei, în a o învinge. Distanța pâna la pragul imunitatii colective prin vaccinare, de circa 70%, este înca foarte mare în România (la noi circa 25% fata de media UE de 58% - iulie 2021). Un val patru, provocat de variante noi si mai periculoase ale Covid-19, deja se simte si în multe state din UE - se reimpun unele restrictii - se cauta mobilizarea populatiei pentru ca vaccinarea sa nu încetineasca. Din pacate, o parte semnificativa din populatie, unii politicieni, subestimeaza amenintarea acestui nou val", se spune în raport.

Potrivit economistilor, în România, nevoile bugetului public, care vor fi acutizate de lectii si consecinte ale pandemiei si de efecte ale schimbarilor de clima, sunt de examinat si prin prisma unei sub-finantari cronice a educatiei publice si sanatatii publice, a altor bunuri publice fara de care functionarea economiei, în ansamblu, sufera.

"Este de subliniat aici ca investitiile în educatie si sanatate publica nu produc, cel mai adesea, efecte imediate; productivitatea strategiilor si investitiilor în aceste domenii se vede în timp. Oficiali guvernamentali au îndoieli privind documente ale CE referitoare la protejarea padurilor; ei spun totodata ca, insuficiente resurse bugetare nu ar permite o protectie de "importuri" de gunoarie din Europa si alte zone ale lumii. Dar acesta nu poate fi un argument persuasiv întrucât este vorba de mediul în care traiesc cetatenii români, de sanatatea lor. Trebuie sa alocam din bugetul public fondurile necesare pentru a ne proteja de diverse noxe si pentru a apara padurile noastre, mediul în care traim. Daca nu exista acum resurse în bugetul public, atunci ele trebuie sa fie create! Totodata la nivelul UE este bine sa fie întarita si aplicata mai bine legislatia care pedepseste traficul de deseuri toxice si nereciclabile", se precizeaza în document.

De asemenea, economistii subliniaza ca bugetul public al României are venituri foarte joase, mult sub media din UE (inferioare cu circa 10 procente).

"Dar tot atât de adevarat este ca o neglijenta inadmisibila a operat pe planul eforturilor de crestere a veniturilor fiscale/bugetare. Iar aceasta situatie vulnerabilizeaza economia, societatea noastra, care are nevoie de bunuri publice în volum corespunzator. De aceea, documente ale BNR, ale Consiliului Fiscal, alte analize serioase subliniaza necesitatea de a creste veniturile fiscale/bugetare. Veniturile fiscale pot ajunge la peste 30% din PIB în câtiva ani printr-un demers ferm, consecvent. Exista si o evolutie pe plan international care arata justetea unui asemenea demers, dincolo de nevoile mari ale societatii noastre. Deciziile de la întrunirile recente ale G-7 si G-20 privind impozitarea companiilor internationale arata ca, cei care au blamat un "race to the bottom" prin arbitraj de jurisdictie fiscala, au avut dreptate. Evaziunea fiscala si arbitrajul de jurisdictie fiscala (tax avoidance) trebuie combutate în mod ferm. România are de câstigat daca firmele mari vor fi corecte în conduita fata de tarile unde au afaceri, în vremuri când toate bugetele nationale sunt stresate", se spune în raport.

Ultima parte a Raportului se ocupa de impactul digitalizarii în industria financiara, de avântul criptoactivelor, de atentie pe care bancile centrale o acorda introducerii de monede digitale.

"Criptoactivele, ca o forma de sector financiar nereglementat (un fel de free finance/banking) reprezinta o amenintare pentru stabilitatea financiara. Bancile centrale, guvernele trebuie sa reglementeze si sa supravegheze criptoactivele, nu numai pentru ca acestea pot finantata crima organizata si terorismul, traficul de arme si persoane, faciliteaza spalarea banilor. Ci si fiindca transmisiile monetare (politica monetara), stabilitatea financiara, stabilitatea sistemului financiar international, sunt amenintate de criptoactive", mentioneaza sursa citata.

Raportul a fost întocmit de o echipa condusa de academicianul Daniel Daianu, presedintele Consiliului Fiscal.